

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХІХ, БРОЙ 14

СОФИЯ, 1-15 ЮЛИ 2018 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

- Фестивални дни Стр. 1, 3-5
- Интервюта Стр. 2
- Църковното творчество на П. И. Чайковски и С. В. Рахманинов Стр. 6

„Св. Богородица – Достояно естъ“ – гр. Поморие, 2018

Духовни поучения
Светите подвижници за бесовските изкушения Стр. 7

Пътеписи от св. места
Поклонническо пътуване до мощите на св. Спиридон, о. Корфу Стр. 8

Юбилеен XV Международен фестивал на православната музика „Св. Богородица – Достояно естъ“

6-10 юни 2018 г.

Вече 15 години подред най-голямото събитие за годината в сферата на православната музика у нас – Международният фестивал „Достояно естъ“, се превръща в истински празничен събор на православни хорове и певци, стигащи се от България и чужбина. Провежда се под патронажа на Негово Високопреосвещенство Сливенски митрополит Йоаникий и общинския кмет Иван Алексиев, организира се от Община Поморие, с домакинството на поморийския храм „Рождество Богородично“.

Тази година юбилейното издание на фестивала бе открито особено тържествено. Това стана в късния следобед на **6 юни** под молитвения покров на закрилицата на ангелогласното пение – Пресвета Богородица. Нейната свята икона „Достояно естъ“ бе посрещната в морския град от Техни Високопреосвещенства – кириарха на епархията Сливенски митрополит Йоаникий, председателя на фестивалния секретариат Старозагорски митрополит Киприан и Западно- и Средноевропейски митрополит Антоний, Негово Преосвещенство Агатополюски епископ Йеротеи – викарий на Сливенския митрополит, и местно духовенство. Както и от общинската власт на гр. Поморие, в лицето на кмета г-н Иван Алексиев, членове на фестивалния секретариат и множество народ.

Начело с иконата, поведени от духовенството, сто-

Тържествено откриване

тиците участници във форума в тържествено литийно шествие се отправиха към градския площад, където на представителната открита сцена бе извършен тържественият водосвет за откриването на мащабния хоров форум. Последованието в прослава на преблагословената Владчица Богородица и измолване застъпничеството на Духа Светий бе възглавено от кириарха на епархията, а до него в съслужение застанаха събратята му архиереи. Богослужбните песнопения бяха възнасяни от софийския хор за източно пение „Св. Наум Охридски“.

Всеки от четиримата архиереи благослови събралото се певческо множество, осенявайки го с кръста, а митрополит Йоаникий поръси с осветените води за здраве и успех, благоденствие и благовеселие.

Музикалният директор на фестивала г-жа Йорданка Туджарова се обърна с приветствено слово към всички присъстващи и участници, в което накрая пожела: „На добър час!“ Хорът на Старозагорската опера под диригентството на своя митрополит запя ангелогласния химн „Достояно естъ“.

Кметът Иван Алексиев поздравя всички, като благодари на високопреосвещените митрополити за подкрепата, а на участниците – че превръщат няколко фестивални дни в „истински празник за душата“.

После, подчертавайки значимостта на фестивала в утвърждаването на обединяващото Православие, в знак на благодарност към всички, които са участвали в организирането и провеждането на форума през годините, връчи на техните представители по един юбилеен плакет и почетна грамота за спомен от тази важна годишнина. Сред тях „за принос в отразяването и популяризирането на Международния фестивал на православната музика „Св. Богородица – Достояно естъ“ бе и медийният екип на БПЦ – Българска патриаршия. Плакетът бе получен от редактора в синодалните медии г-жа Анула Христова, дългогодишно отразяваща форума както в църковната интернет медия, така и на страниците на „Църковен вестник“.

С плакет и почетната грамота „за особен принос в организацията и провеждането на Международния фестивал „Достояно естъ“ бе удостоен Негово Високопреосвещенство Сливенски митрополит Йоаникий.

След връчването на тази последна и най-важна грамота кметът Иван Алексиев обяви юбилейното XV издание на фестивала за открито.

ЦВ

Диригент Румяна Христова

Представителният камерен хор на Българската Западно- и Средноевропейска епархия „Св. цар Борис Покръстител“, гр. Берлин, с диригент Румяна Христова е създаден през 2014 г. с благослението на Негово Високопреосвещенство митрополит Антоний и църковното настоятелство на енорията.

Репертоарът на хора включва произведения изключително от източно-православната музика, поради пряката ангажираност на хора в неделните и празничните св. Литургии, а също и в частни служби. Хорът редовно придружава митрополит Антоний, като взема участие в църковните служби при големи чествания и празници в различни градове на епархията. Работи в сътрудничество и с Българския културен институт в гр. Берлин. Участва в концерти с църковна музика в града. През 2016 г. камерният хор е отличен от Министерството на културата на Р България с грамота за изключителен принос в областта на българската култура.

Негов диригент и основател е Румяна Христова. Завършила е Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 1995 г., а през 1997 г. специализира църковно-хорово дирижиране в Санкт-Петербургската Духовна академия и Семинария, Русия.

През 1999 г. основава и ръководи смесения камерен хор към софийския храм „Св. Богородица – Животворен източник“. От 2007 г. живее в Берлин и работи като преподавател в българското училище. През 2014 г. сформира и се ангажира активно с ръководенето на Митрополитския хор на Българската Западно- и Средноевропейска епархия.

– Какво събра певците във Вашия хор?

– Това са хора, които се черкуват в нашия храм. Аз разговарях с всеки от тях дали искат да се включат в певческа формация. Така се събрахме и започнахме да работим, с много ентузиазъм. Хармоничната музика много добре се възприема в нашата църква и акцентувахме с многогласни изпълнения. Изпълняваме предимно руски и български композитори, вкл. и съвременни автори. Хората бързо ни припознаха и възприеха. Много е приятно, когато по време на служба дочувате припяването на миряни в храма, тази музика привлича.

– Какво е основното послание на църковната музика? Съвременният човек има ли нужда от нея?

– Църковната музика придружава словата на богослужбните текстове, тя създава хармония с тях, която издига човека над житейските грижи. Съвременният човек има нужда точно от това. Някои слова са архаични, но музиката сякаш невидимо ги обяснява. Моята дъщеря, която пее в хора, често не разбира текста и трябва да обяснявам. От своя страна тя доведе в храма свои връстници, които се впечатлиха от музиката и пожелаха и те да се включат в изпълнението. Постепенно, заслушвайки се в текстовете на църковнославянски, те поискаха да разберат какво пее и така започна да обяснявам, да превеждам и да разказвам за смисъла на това, което пеем. Църковната музика привлича младите хора и те отново се връщат в храма и търсят чувство, което са преживяли.

– Съвременният човек има ли нужда от Бог? Свидетели сме как обществото демонстрира с надмнатост своето „надмощие“ над случващото се в света.

– Наблюдавайки обществените процеси, може да се предположи, че целта е отвлечане на младите хора от Бога... с цялата тази техника, която е нахлула в живота, училищата. Аз работя в българското училище в Берлин и виждам как децата се променят пред очите ми. Родителите са много ангажирани, всеки се бори за хляба си и връчат на децата си машинките, с които да си запълват времето за семейни и лични разговори, а за Бога въобще не се и говори. Често предлагам детската библия да се чете като приказка за лека нощ и дори само един родител да го е изпълнил, аз съм благодарна, че едно сърчице се е докоснало до Бога.

– Има ли нужда от такъв фестивал като „Досъщност“?

– Със сигурност. Виждаме тук хора, които са пос-

Сърца, докоснали се до Бога

Интервюта, проведени по време на фестивала

тигнали много като професионалисти; това ни вдъхновява и ние да се усъвършенстваме и да се развиваме като хор. Аз имам информация от интернет за него, но изживяването тук, в Поморие, е несравнимо и възбудително е голямо.

– Какво пожелавате на фестивала и на участниците в него?

– На първо място искам да благодаря на организаторите, че сме тук. Домакините са чудесни и са се подготвили до най-малките детайли. Със сигурност не е много лесно да се организират толкова много хорове. Пожелавам да се разраства още повече този фестивал, да се включат още хорове и от други страни!

Иван Алексиев, кмет на гр. Поморие

В края на 15-ото издание кметът на града сподели:

– За да просъществува и да се утвърди едно събитие се иска постоянство. Затова вече 15-а година община Поморие прави този фестивал. Това е единственият форум, който общината организира заедно със Сливен-

ска митрополия, а те са ни дали свободата да правим нещата, както намерим за добре. Митрополит Йоанникий винаги съблюдава нещата, дава добри съвети и наставления. Радостно е, че присъства всеки ден, на всеки концерт и успява да поговори с диригенти и хористи.

– Какво се иска, за да го бъде този фестивал?

– Иска се постоянство и... работа. Като приключи фестивалът, почти веднага започва подготовката за следващото издание. Най-често се казва, че няма пари и затова не се случват нещата. Пари се намират, те не са най-важното нещо, човешкият ресурс и добрата воля и желание са по-важни.

– Какво си пожелавате за бъдеще?

– Пожелавам си на следващото издание да дойде Негово Светейшество Българският патриарх Неофит, аз многократно съм отпразил покана и се надявам тази визита да се осъществи. Този певчески фестивал в Поморие става център на вярващи хора от различни националности. Той е най-значимият, най-стойностният и най-мощният до този момент в България, на който се събират православни християни от цял свят и много ми се иска нашият патриарх, предстоятелят на Българската православна църква, да бъде този, който да ги благослови.

Диригент Младен Станев

Маестро Милен Станев е диригент на Хора при Старозагорската държавна опера от 1999 г. Той е завършил теоретико-композиторски и диригентски факултет на ДМА „Панчо Владигеров“ в София, специалност „Хорово дирижиране“. Дирижирал е хор „Гланциарска песен“ – София, с който е имал много концерти в страната и чужбина. От 2003 г. е худ. ръководител и диригент на смесен хор „Петко Стайнов“ при НЧ „Искра“ – Казанлък. През 2006 г. завършва майсторски клас по дирижиране при проф. Ервин Ортнер (Виена) в Международна музикална академия „Проф. Саша Попов“ – Русе.

– Вие за първи път участвате във фестивала „Досъщност“. Какво е впечатлението Ви от него?

– Фестивалът е постигнал един изключителен раз-

цвет. Едно върхово постижение във всяко отношение, не само в художествено, но и в организационно отношение. Очарован съм от начина, по който е направена селекцията и по който съставите се представиха. Впечатлен съм от съпътстващите събития и въобще от всичко, което Поморие предложи в рамките на това събитие.

– Как решихте да се включите в православния музикален фестивал?

– Инициативата и основният двигател бе Старозагорският митрополит Киприан, който заедно с ръководството на операта направи възможното да се включим в такъв непривичен за състава музикален форум.

– Фестивалът вече приключи. Имате впечатления и от певческото ниво, и от многообразието състави. Вие доволен ли сте? Вашият хор направи изключително впечатление с присъствието си, с изпълнението си...

– Ако сме произвели такова впечатление, ще бъдем изключително доволни. Аз особено съм удовлетворен от това, че хористите се докоснаха до един друг вид изкуство, което е много важно за всеки музикант, трудно иначе бихме навлезли в тази област. Това беше прекрасна възможност да се запознаят професионално и с църковната музика.

– Ще годете ли отново гогодина в Поморие?

– С удоволствие.

– Какво пожелавате?

– Пожелавам успех! Все така да се множат състави-те, желаещите да участват и хората, които ценят църковната музика!

Интервюта взе: Весела ИГНАТОВА

Среща на диригентите

По традиция всяка година по време на песенния фестивал „Св. Богородица – Достоинство“ се провежда среща на всички диригенти и индивидуални участници, на която те представят своите формации и изпълнения. Тази година тя се проведе на 7 юни в обновената Градска художествена галерия на гр. Поморие.

Като фестивален директор г-жа Йорданка Туджарова приветства дейците на певческото изкуство и представи фестивалното жури, с председател Негово Високопреосвещенство Старозагорски митрополит Киприан. Тя с радост отбеляза, че в юбилейното 15-о издание има 15 нови хорови формации и участват 31 певчески състави.

Всеки от диригентите направи кратка визитка на ръководения от него хор. Някои разказаха за своите успехи, други разясниха репертоара си, а трети изказаха благодарност към организаторите на форума и споделиха за любовта си към църковната музика.

Иконом Кирил Попов като член на музикалната комисия също приветства хоровете и разгледа темата на петнадесетото фестивално издание, което е свързано с П. И. Чайковски по повод 125 години от кончината му и 75 г. от тази на С. В. Рахманинов.

Официално бе представен като гост маестро Стоян Бабеков, който за първи път идва на престижния хоров форум. Дългогодишен диригент, той е композирал стотици вокални произведения. Има редица награди, между които орден „Св. св. Кирил и Методий“ I степен и „Пожизнена награда за принос към нацията и държавата“ от Министерството на културата.

Впечатляващо е, че за първи път във фестивалната програма се включи певческият състав на Старозагорската опера, който бе представен от неговия диригент Младен Станев.

Срещата продължи с неформално общуване между ръководителите на хоровете, които разговаряха по актуални проблеми, стоящи пред изпълнителите на православна музика.

В. ИГНАТОВА

Юбилеен XV Международен фестивал на православната музика „Св. Богородица – Достояно ест“

За петнадесета поредна година в началото на м. юни Поморие се превърна в столица на православната музика. Фестивалните концерти, които се редуваха със срещи и открити сцени, тази година ще се запомнят с включването на много нови участници, доказали своя висок професионализъм на наши и международни форуми. В концертните изпълнения взеха участие 14 български и 15 чужди хорови състави. Чуждестранните състави бяха от 7 страни – Германия, Полша, Македония, Сърбия, Румъния, Русия и Украйна.

Юбилейното издание премина **под знака на Пьотр Илич Чайковски** (125 години от кончината му) и **Сергей Василевич Рахманинов** (75 години от кончината му). Всеки един хоров състав бе задължен да включи в своята представителна програма поне по една от религиозните творби на двамата композитори.

Както и през изминалите години, концертните изпълнения се провеждаха в храма домакин „Рождество Богородично“, а участниците бяха разпределени в три категории: 1. кат. – църковни хорове; 2. кат. – източно-църковно пение и 3. кат. – светски състави (смесени и еднородни хорове или вокални ансамбли).

Техните изпълнения внимателно се прослушаха от членовете на фестивалния секретариат (музикално жури), с председател Негово Високопреосвещенство митрополит Киприан, като след това Всеки хор

Хорът „Благовестие“ – домакин на фестивала

или изпълнител биваше удостоен и със съответна грамота за участие от музикалния директор на фестивала г-жа Йорданка Панчева-Туджарова. Почетен председател на фестивалното жури бе протопсалт доц. Димитър Димитров, а членове: ик. Кирил Попов, доц. г-р Весела Гелева и Тания Никлева-Владева.

Чудотворният лик на „Пресвета Богородица – Достояно ест“, поставен в призора на храма домакин, благославяше всеки влизач в дома Господен поклонник на ангелогласната прослава на Св. Троица и Неговите светци.

От архиерейския трон на храм „Св. Рождество Богородично“ Негово Високопреосвещенство Сливенски митрополит Йоаникий се наслади на цялата фестивална програма. Впечатлен от молитвената възлюбеност и професионалните изпълнения, той лично даваше своя пастирски благослов на диригентите и изпълнители.

ПЪРВИ фестивален ден

Първият концерт се проведе веднага след тържественото откриване на форума. За него в храма се събраха трима митрополити: кириархът на епархията и най-старши измежду синодалните архиереи Сливенски митрополит Йоаникий, Старозагорският Киприан и Западно- и Средноевропейският Антоний.

Концертът бе открит с дебютното изпълнение на Представителния камерен хор на Западно- и Средноевропейската епархия на БПЦ-БП „Св. цар Борис Покръстител“ – Берлин, Германия, кат. 1., с диригент Румяна Христова.

Последва концертната програма на хора домакин – Дамския хор „Благовестие“, кат. 1., с диригент Йорданка Панчева-Туджарова.

Хор „Св. Наум Охридски“ с диригент Андрей Касабов бе единственият представител в категория 2. на фестивала, за източно-църковно пение. Представянето им бе прекрасно. Със своята древна мелодика то

Фестивални концерти

докосва души и разтваря сърдечни очи.

Първият концерт приключи с мощното и ярко младежко звучене на сборна формация от Академичен хор „Белканто“ и Хор на младежите и студентите от Дубна, Русия, кат. 3., с диригент Елена Христанкова. С ува-

Представителен камерен хор на Западно- и Средноевропейската епархия на БПЦ-БП

жение към българските си домакини, в своята програма те са включили и изпълнение на „Во царствии Твоем“ на Добри Христов.

ВТОРИ фестивален ден

Фестивалните концерти през втория ден, 7 юни, преминаха в две части.

В храма домакин „Рождество Богородично“ много преди началото се събраха множество поморийци, които цяла година с нетърпение очакват музикалните концерти.

Сигнал на архиерейския трон в храма, Негово Високопреосвещенство Сливенски митрополит Йоаникий с внимание слушаше всички изпълнения и когато бе впечатлен от някоя църковна творба, той отиваше при изпълнителите, кратко ги поздравяваше и лично ги благославяше.

Първият фестивален концерт започна с изпълненията на Смесен хор „Певница“ – Алексинац, Сърбия, кат. 3. Хорът е последовател на Зимната духовна музикална академия – Липовац, която е основана и започва да функционира през 2005 година. Оттогава това сдружение организира дванадесет издания на Духовната музикална академия с благословението на митрополита на Ниш, Негово Високопреосвещенство Ириней. Диригент е г-р Марина Гаврилович, професор в Педагогическия колеж в Алексинац, завършила факултета за музикално изкуство в Белград (1984).

Православен ансамбъл „Преображение“ – Житомир, Украйна, кат. 3., бе вторият участник. Православният ансамбъл „Преображение“ е основан в Спасо-Преображенския катедрален храм на гр. Житомир през 2014 г. В репертоара му влизат както богослужебни, така и фолклорни произведения.

Следващите участници бяха от 1. категория – църковни хорове.

Първи се представиха Църковен хор при храм „Успение на Пресвета Богородица“ – Ботевград, с художествен ръководител Милена Спасова. Седем години хорът е част от Международния фестивал на православната музика „Св. Богородица – Достояно ест“, което допринася за художественото израстване на състава.

Църковен хор при храм „Св. Тихон Амамутински“ – с. Тихоново, Менделеевски район, Автономна република Татарстан, Русия, бе следващият участник. Той е създаден преди 10 години, когато е възстановен самият храм. Диригент е Наталия Гладишева.

Следващият участник – Църковен хор „Св. Йоан

Златоуст“ – Пирот, Сърбия, с диригент Йелена Лазаревиц, има 128-годишна традиция. След прекъсване тя се възстановява през 1999 г. Оттогава хорът редовно участва в богослужения в храм „Успение на Пресвета Богородица“ в Пирот.

Втората част на фестивалната програма започна с изпълнения на Църковен хор при храм „Св. Йоан Рилски“ – Търговище, България, с диригент Антоанета Атанасова. Хорът е създаден през 1990 г. от ставрофорен иконом Славчо Иванов Проданов, архиерейски наместник на Търговищката духовна околия.

Калин Кирилов от София се представи с индивидуални изпълнения в категория Източно-църковно пение. Той е с музикално образование и има специалност „Хорово дирижиране“. Понастоящем е клиросен певец и преподавател по църковна музика в Софийската духовна семинария.

За поредна година участие в концертите взе мейният църковен хор от бесарабски българи – „Чешма Варуита“ при храм „Св. Димитър“ – с. Криничное, Болградски район, Одеска област, Украйна. Създаден през 2007 г. от църковния диригент Олга Черниенко, той включва три възрастови групи: деца от 4 до 18 години; младежка група – до 25 години; бащи и майки, дявоци и баби. Лауреат е на международни и всеукраински фестивали на хоровото изкуство. Отличен е с

Хорът от бесарабски българи „Чешма варуита“, Украйна

грамота за запазване на националните традиции. Светата Православна църква му присъжда различни дипломи. Удостоен е със званието „Народен“ през 2015 г.

Хорът използва автентичните носии на бесарабските българи: атлазени „вистане“ (фустани), „варти“ (престилки) и типичните за региона „чумбере“ (забръдки) в съчетание със седефени оезрлци, лафти и „врабеле“ (гривни). Преди 200 години те са донесени в Криничное от Българи и са зрижливо пазени в сандъците на не едно поколение.

Последен за концертната програма на втория фестивален ден бе Девическият хор при храм „Успение на Пресвета Богородица“ – Красногорск, Русия, с диригент Надежда Зинина. В хора участват момичета от 10 до 14 годишна възраст. Взима редовно участие в богослужения, в това число и архиерейски. Колективът е лауреат на Всерусийски и международни конкурси.

ТРЕТИ фестивален ден

През третия ден, 8 юни, концертите отново преминаха в две части.

Първи в концертната програма бяха изпълненията на хор „Св. Имкч Пантелеймон“, Велес, Македония, кат. 1., с диригент Славича Ставрева. Създаден през 2004 г., хорът е празник при църквата „Успение Богородично“, Велес, и участва в инициативи на Вардарската епархия на МПЦ.

Последва представянето на псалм йеромонах Юстин Зоерацки, който изпълни и две свои дебютни композиции – „Евхаристиен канон“, гл. 6-7, и „Достояно ест“, гл. 6-7.

Светският Камерен хор „Кристинопол“ при Народен дом Червоноград, Украйна, кат. 3., с диригент Наталия Зинкив, представи репертоар от църковна музика, в който бяха включени композиции и на български съвременни автори.

Юбилеен XV Международен фестивал на православната музика

6-10 юли 2018 г.

„Св. Богородица – Достояно ест“

6-10 юли 2018 г.

Фестивални концерти

От стр. 3

Неоспоримият завладяващ финал на първата част принадлежи на отличен спетия Вокален ансамбъл „Кантус де Орус“ – Пловдив, България, кат. 3., с диригент Дорис Хофман. С основание той заслужи аплаузите и на фестивалния секретариат.

Втората концертна част започна с изпълненията на Хор „Насяния“ от Львов-Винники, Украйна, кат. 3., с диригент Володимир Гнид.

Хор при Старозагорската държавна опера

Квартетът при Шипченския манастир „Рождество Христово“, кат. 1., с диригент Мария Бошнакова, се запомни с красноречиво молитвено изпълнение на подходящо подобрението богослужебни произведения.

Няма думи, с които да се опише красотата на овладеният детско-женски глас на следващия участник – Хор „Съзвучие“ при Демска школа по изкуствата „М. И. Глинка“ – Троицк, Москва, Русия, кат. 3. Неовият диригент – доц. Алексей Малий, заслужил деятел на културата в Москва и лауреат на множество международни конкурси, участва в Поморийския фестивал от самото му начало преди 15 години. Тази участничият хор под негово ръководство е създаден специално за участие в юбилейното издание на „Достояно ест“. Всички поднесени тук произведения са посветени изключително на този фестивал и веднага след Поморие предстои тяхната световна премиера.

Последва нещо, което не се бе случвало досега на Фестивала. Петнадесетото издание бе белязано от участие в него на невероятния професионален хор на Старозагорската държавна опера. С преизпълняващо видимо пространство изпълнение скроният иначе храм сякаш се увелича, порасна и Всичко в него се превърна в стан на прославяща Бога музика.

Диригент на хора бе Младен Станев, а на последните изпълнения гост-диригент бе Неово Високоросвещенство Старозагорски митрополит Киприан.

ЧЕТВЪРТИ фестивален ден

В четвъртия фестивален ден, 9 юли, се представи хора хорете от катеорици 1. и 3.

Концертната програма започна с прекрасните изпълнения на Църковен хор „Св. Климент Охридски“ – София, с диригент доц. д-р Ванлия Кисова.

Хорът е създаден през есента на 2011 г. към едноименния сполжен храм. Това е камерен смесен състав, в който участват предимно възпитаници на Националната музикална академия. Той участва многократно в хоровия фестивал „Св. Богородица – Достояно ест“.

След тях се представи Женски хор „Воскрисновение“ – Хайнубка, Полша, с диригент Вита Коцобало, който за първи път участва във фестивала. Хорът е създаден през 2000 г. в енорията на православния храм „Рождество на

Фестивална сборна хорова формация с диригентите (от ляво на десно): ик. К. Попов, доц. протосалт Д. Димитров, митрополит Киприан и Т. Никлева-Владева

св. Йоан Кръстител“ в гр. Хайнубка. Участва в богослужения и във важни енорийски събития. Репертоарът му включва творби от класици на църковната музика, композиции от съвременни автори и народни песни.

След тях храмът се огласи от прелестите гласове на софийския хор „Покров на Пресвета Богородица“, с диригент Димитър Стоянов. Те за пореден път показаха своя професионализъм и молитвено при изпълнение на църковната музика. Хорът е създаден при храм „Покров Богородичен“ и съществува от 1998 г. Основното ядро на хора се състои от студенти в НМА „П. Владигеров“, от различни специалности. Дългогодишния ръководител на състава е проф. протосалт Мирослав Попсабов. Настоящият диригент на хора Димитър Стоянов е завършил НМУ „А. Пипков“ със специалност пиано, след това изучава хорово дирижиране в НМА „П. Владигеров“ в класа на проф. Мирослав Попсабов. Като негов ученик, Димитър Стоянов е помощник-диригент на хора от 2006 г., а от 2011 г. става негов главен диригент.

Следващият фестивален участник бе Дамски хор „Ренесанс“ при Академията за музика, театър и изобразително изкуство – Кишинев, Молдова, с диригент Оксана Филал. Състои се от студенти във факултета за музикална педагогика на Академията за музика, театър и изобразително изкуство в Кишинев, които с участието си в хора се подготвят практически за бъдещата си роля на дириженти.

Едни от най-впечатляващите фестивални изпълнения бяха на Академичен смесен камерен хор „Гаудеамус“ при АМТИИ – Пловдив, с диригент доц. д-р Весела Гелева. Хорът участва във фестивала от първото му издание и винаги успява да затроне християнското сърце със своята спитост и молитвена дълбочина, която постига в изпълненията си. Създаден е през 2006 г. и е осъществил множество самостоятелни концерти с ортодоксана и кантатно-ораториална музика. Има многобройни участия в хорови фестивали в страната и чужбина.

Втората част на концертната програма в четвъртия ден започна със запомнящите се изпълнения на Хор „Ave Musica“ – София, с диригент Таня Никлева-Владева. Формацията, която съществува вече 20 г., се отличава със своята прецизност и изящество.

Във фестивалния концерт те направиха световна премиера на авторското песнопение „По Твою милост“ на Франта. Много впечатляващо изпълниха и „Достояно ест“ на Генадий Лапаев и „Многая лета“, напев от Западна Подия, Украйна. Храмовата публика дълго аплодира изпълнителите, с което по достойнство високо оцени професионализма им, а митрополит Йоанкиев се изправи от архиерейския трон и ги благослови.

Мъжкият хор „Габриил Музическу“ при Академия за музика, театър и изобразително изкуство – Кишинев, Молдова, с диригент Емил Морару, за първи път се представи на Поморийския фестивал „Достояно ест“. Хорът е основан през 2003 г. от студенти от факултета по музикална педагогика при Академията за музика, театър и изобразително изкуство в Кишинев. Има много участия в концерти и международни хорови конкурси.

За първи път във фестивалния концерт участва и Академичен хор „Ангел Манолов“ при Национален студентски дом – София, с диригент Дарена Попова. Многобройната смесена формация представя за първи път песнопението „Достояно ест“ № 5, написано специално за хора от маестро Стоян Бабевко, и особено впечатли с изпълнението си на Концерт №1 от Габриил Музическу.

ПЕТИ фестивален ден

Фестивалните концерти завършиха с изпълнения на Сборна хорова формация, която тази година бе най-многобройна. През последните години се наложи добрата

Връчване отличия на хорете и диригентите

практика, по време на фестивала да се сформира общ хор, който да разучи съвременното песнопение и в негово то концертно изпълнение да завърши музикалното издание.

Повече от 300 хористи от всички участващи хорете се събраха и оформиха забележителна професионална Вокална формация. Те изпълниха четири песнопения под талантливото и опитно диригентство на членовете на селекционната комисия: „Отче наш“ от П. Чайковски прозвуча под диригентството на доц. протосалт Димитър Димитров; „Приидите поклонимся“ от С. Рахманинов бе представено от Таня Никлева-Владева; Старозагорският митрополит Киприан дирижира „Богородице Лево“ от С. Рахманинов и завърши с тържественост възлез на протоякон Иван Петков и последвалото „Многолетствие“, дирижирано от ик. Кирил Попов.

Трудно може да се опишат възхищението и радостта от изпълнението на общия фестивален хор. Музикалната грамотност, префъзгодната Вокална техника и забележителният стил на изпълнение, с които се отличаваха всички участници, превърнаха скоро разучените песнопения в прекрасна симфония, ръководена с непосредствена лекота от опитните дириженти.

Високоросвещеният Сливенски митрополит Йоанкиев, който и в този ден проследи фестивалната програма, бе изключително впечатлен и дълго време след кон-

Снимки от събитие: Весела ИГНАТОВА

Сливенски митрополит Йоанкиев споделя радостта си от музикалния форум

церта разговаряше с митрополит Киприан, диригентите и певците, като споделише възторга си от изпълнението им.

След св. сборна архиерейска Литургия в последния, пети ден, Пепнаесетият международен фестивал в Поморие завърши със заключителен концерт на участниците и с връчване отличия на хорете и диригентите. Всички те бяха индивидуално оценени и удостоени с грамоти за прецизно музичарие, ансамблова звучност, възбена интерпретация или успешен дебют.

Кметът на община Поморие Иван Алексиев лично връчи на кмета на руския град Троицк Владимир Дудочкин и един по-специален диплом за дългогодишна подкрепа и принос в развитието на фестивала. Също и специален диплом на ръководителя на Старозагорската опера маестро Младен Станев, чийто хористи изключително впечатляващо се представи във фестивалната програма за първи път.

От архиерейския престол високоросвещеният митрополит Йоанкиев изрази радостта си от успеха на XV МФПМ „Света Богородица – Достояно ест“ и даде благославията си за следващото 16-о издание.

„Този фестивал ми доставя особено голяма радост“ – каза в своето заключително слово Сливенският митрополит Йоанкиев, който през всички фестивални дни неизменно пребъдваше в храма и с внимание слушаше концертните изпълнения.

„Св. ап. Павел казва, че една е светлината на слънце, друга е светлината на месечината, трета е светлината на звездите, а и звезда от звезда се различава. Много се погръхотне, но и голяма награда получихте, защото музиката достига най-дълбоко, до човешкото сърце... Ценим поезията, ценим литературата, но музиката стига до най-тънките струни на нашата душа. Тя ос-

Момент от заключителния концерт

тава да звучи у нас, в нашите уши и сърца и след ваиещо замчаване от Поморие... Затова ние Ви благодарим и молим Бога да ви укръпява, защото ни помогнахте да забравим макар и за малко, нашите житейски грижи, проблеми и изпитания. Вашето пение не е само музика, но и молитва, която прославя Бога и възпява най-чистата, най-светлата, най-великата – Пресвета Богородица!“ – каза развълнувано сливенският кирарх и пожеа: „Бъдете живи и здрави! Бог да Ви укръпява! И отново да додете догодина в нашия град Поморие, който се прослави с този фестивал на православната музика „Достояно ест“.

А. ХРИСТОВА и В. ИГНАТОВА

В Негелята на Всички български светици, 10 юли, по Божий промисъл тази година навечерие на празника на прославената чрез български подвижници чудотворна икона „Достояно ест“, юбилейното издание на едноименния Поморийски фестивал за православна музика бе тържествено закрито.

От рано сутринта в храма домакин, както и в няколко храма на Бургаска духовна околия, на певците и балконите заслана за песенна богослужебна прослава църковни хорове, участващи във Фестивала. Те от името на всички участници във форума, представяйки от духовността, погносоа своята литургияна благозарност към Света Троица, Божията майка и светиците, а в този ден най-вече на Всички светици, прославиха се по българските земи.

В храма домакин „Рождество Богородично“ сборна архиерейска богослужба събра в единно благозарение първосвещениците: кирарха на епархията Неово Високоросвещенство Сливенски митрополит Йоанкиев, под чието патронаж се провежда Фестивала, Неово Високоросвещенство Старозагорски митрополит Киприан, председател на фестивалния секретариат, и Неово Преосвещенство Азатополски епископ Йермет, въкарвай на Сливенския митрополит. В съслужение с тях възлоха храмовото духовенство, духовници от епархията и гостуващи.

Многобройното множество Верни, изпълнило църквата, можа да се наслади на рядко срещано богослужение – от всяка една страна на храма зазвучаваха в последователност професионално изпълняваните песнопения на различните хорове. Молитвено пристъпваха кметът на града Иван Алексиев и др. представители на общинските власти. Както и композиторът Стоян Бабевко, чийто произведения се изпълняваха от немало хорове.

Тази Негеля на Всички българските светици БПЦ-Бъл-

Сборна св. Литургия

гарска патриаршия съборно бе определена като Негеля за честване и на 1000-годишнината от учредяването на Охридската архиепископия. Патриаршеското и синодално послание по повод на времето на св. Литургия.

„Православните навсякъде по света с едно сърце и една уста прославят Бога и се молят на тези, които

Бог е прославил. А Бог ги е прославил, защото прегу това те са прославили Бога. Да стигнеш до върха на светостта, изисква много сили, много усилия, много погвизи, много отпечения. Да се отделиш от греховното, от скверното, от нечистото – това може да стане само с Божията свята покръпена. Затова в денешния ден аз ви поздравявам с деня на Всички български светици, прославиха в българска земя!“ – се обърна към християните в храма митрополит Йоанкиев, като им благодари за молитвено и благозарно участие в св. Евхаристия.

После, като поясни кой следва да пристъпва към почитта със св. Дарове, причастии немалкото погвотили се да приемат св. Тайнства. След което раздаде благословения антидор според установеното от Църквата благочиние – най-напред на малките деца, после на мъжете и жените.

В края на св. Литургия с благословението на Сливенския митрополит кметът Иван Алексиев сподели, че всяка раздава е тежка и затова приканва всички догодина отново да се срещнат по същото време, на същото място за поредното – шестнадесетото – издание на музикалния форум „Достояно ест“. Накрая благодари на митрополитите Йоанкиев и Киприан за покръпена, както и на кмета на гр. Троицк, Русия, който бе гост на фестивала, благодари и на всички участници за светлите музикални дни.

Последва заключителният концерт на юбилейното издание на фестивала.

А. ХРИСТОВА

Паметна снимка при закриването на фестивала

6-10 юни
2018 г.

Юбилеен XV
Международен
фестивал на
православната
музика
„Св. Богородица –
Достоинство е!“

П. И. ЧАЙКОВСКИ

През християнските векове много боговдъхновени песнотворци са вложили своята лефта в общата музикална скарворна система на Православната църква. Периодът от края на XIX и началото на XX в. заема особено място в историята на руското църковно пеене. След критичния XVII в., когато изцяло е била забравена древноруската система на църковното пеене, на границата на XIX и XX в. настъпва подем в руската църковна музика. През целия XIX в. настъпва интерес към църковното пеене проявяват великите руски класици М. И. Глинка, Н. А. Римски-Корсаков, М. А. Балакирев, С. И. Танеев и др.

Гениалният руски композитор, диригент, педагог, драматург и общественик Пьотър Илич Чайковски (25.04.ст.ст./07.05.1840-25.10.ст.ст./06.11.1893), чиято 125-годишнина от кончината отбелязваме през настоящата година, посвещава голяма част от своето велико творчество на църковното хорово пеене.

Няма съмнение, че музикалните произведения на Чайковски са тясно свързани с духовния облик на композитора и неговата християнска вяра. Той израства в православна среда. Много от неговите предци по майчиня линия са свещенослужители, а негов кръстник, учител по Закон Божи и руски език е протоиерей Василий Блинов.

Първите познания по църковнопевческия обиход получава в Императорското училище в Петербург, където в продължение на девет години пее в училищния хор под диригентството на изтъкнатия руски диригент и композитор Гавриил Ломакин (1812-1885).

През годините Чайковски не просто чете Библията, а се старее да възприеме свещения текст с разума и сърцето си, като ос-

Църковното творчество на П. И. Чайковски и С. В. Рахманинов

тавя върху него повече от 200 бележки (последната е написана на 3 февруари 1892 г.). Той е не само ярващ човек, но и ревностен богомолец, който редовно посещава различни храмове на Русия и Европа. В достигнали до нас негови писма и дневници виждаме, че понякога в тях споделя своите впечатления от присъствието си на богослужение, както и възгледи за църковното пеене.

В писмо до своя брат Модест от 12. 04. 1884 г. той пише: „Присъствах на мироварене, на изнасяне на св. Плащаница в Успенския събор на Московския Кремъл, на утренията в храм „Христос Спасител“, на вечернята в първия ден на Пасха и още на много богослужения. Там и навсякъде изпитвах чувство на умиление, чувство за благолепие, красота“. А в писмо до своята благодетелка, баронеса Надежда фон Мек, пише: „Аз признавам някои достойнства на Бортиянски, Березовски и прочие, но до каква степен тяхната музика съответства на византийския архитектурен стил и иконите, на целия строй на православното богослужение?“

Чайковски се стреми да преодолее излишния „европеизъм“, който е присъщ на църковното пеене от края на XVIII и началото на XIX в., а също така „да запази изцяло неприкосновеността на древните напеви и да върне богослуженното пеене към неговите изконни начала“.

Пак в писмо до брат си Модест той пише, че изучава църковния стил в песнопенията, а в друго писмо до Надежда фон Мек споделя любовта си към православното богослужение: „Аз съмсем по друг начин се отнасям към Църквата, отколкото Вие. Много често присъствам на Литургии. Литургията на св. Йоан Златоуст според мен е едно от най-великите художествени произведения. Ако внимателно се следя богослужението, вниквайки в смисъла на всяко свещеноедействие, то е невъзможно да не изпаднеш в духовно умиление. Аз също така обичам Всенощното бдение. Да ида в някоя малка старинна църква; да стоя в полумрака,

изпълнен с благоуханието на тамяна; да се вълпявам в себе си и да търся отговор на вечните въпроси: за какво, кога, къде, защо; да се пробудя от състоянието на замисленост, когато хорът запее „От юности моя мнози борют мя страсти“, и да се отдам на влианието на увлекателната поезия на този текст; да се изпълвам с някакъв тих възторг, когато се отворят царските двери и се разнесе „Хвалите имя Господне!“ – о, всичко това аз безкрайно обичам, това е едно от моите изключителни наслаждения!“

Придобил широка известност в Русия, Европа и САЩ като голям композитор и най-вече почувствал потребност да облекчи в мелодии богослужения текст, Чайковски в края на 70-те години пристъпва към създаване на **собствено църковно хорово творчество**.

В продължение на девет години той композира: през 1878 г. пълна „Литургия на св. Йоан Златоуст“ за четиригласен смесен хор (за първи път в историята на църковното хорово пеене); през 1881 г. – „Всенощно бдение“ и още цикъл „Девет духовно-музикални съчинения“; за достойника „Ангел вопияше“ (1887 г.), както и „Химн на св. братя Кирил и Методий“ през 1885 г., по текст на Михаил Розенгейм (1820-1887), по случай 1000-годишнината от успението на св. Методий Славянобългарски.

Големият руски музикален издател Пьотър Юргенсон (1836-1904) подкрепя желанието на Чайковски да напише пълна „Св. Литургия“ и обещава тя да се издаде зад граница, тъй като по действащите тогава порядки е било необходимо специалното разрешение на Директора на

Придворната певческа капела, който пост по това време се заема от Николай Бахметев (1807-1891). „Литургията“ е завършена от Чайковски през месец май 1878 г. и въпреки всичко е отпечатана и издадена в Русия на 18 януари 1879 г. с разрешение на Московския комитет за цензура на духовни книги.

За първи път тази „Св. Литургия“ е изпълнена в Киевската университетска църква през м. април 1879 г. Това е единственото ѝ приживе на композитора изпълнение по време на църковна служба. На 21 ноември 1880 г., с разрешение на ректора на Московската консерватория – Николай Рубинщайн (1835-1881), „Литургията“ е изпълнена на закрит Духовен концерт в залата на консерваторията (първо концертно изпълнение) от църковен хор под диригентството на Пьотър Сахаров (1848-1895). На концерта присъства Московският митрополит одлит Макарий, който одобрява както самото произведение, така и неговото изпълнение. За широката публика новото произведение на Чайковски се изпълнява на извънредно събрание на Руското музикално общество на 18 декември същата година. След премиерното изпълнение на „Литургията“ било забранено тя да се пее в руските храмове. Тази забрана отпадна след смъртта на композитора.

Три години след „Литургията на св. Йоан Златоуст“, през пролетта и лятото на 1881 г. Чайковски създава „Всенощно бдение“. През тези години той преживява много разочарования и загуби. Една от най-силните е смъртта на Николай Рубинщайн. След неговото погребение той пише: „Аз чувствам, че започвам да намирам начин да обичам Бога, нещо което преди не умеех... Често със съзри се моля Богу да ми даде смирение и любов, моля Го да ми прости, да ме вразуми, а главно е кротко да Му казвам: „Господи, да бъде Твоята воля“, защото зная, че Неговата воля е свята... Искам да вървам, че има вечен живот“.

Душевните преживявания на композитора се

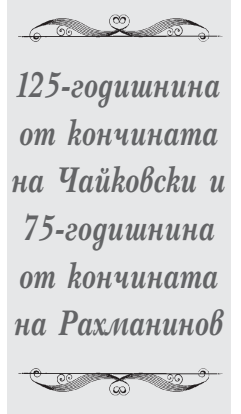
отразяват на неговата работа над тази творба. Чайковски започва да се интересува от историята на църковното пеене, изучава обихода, църковния устав, слуша и сравнява пеенето в манастирите и храмовете, изучава древните мелодии и разпевки. Задачата, която си поставя, е изключително сложна. Ако в „Литургията“ следва своя личен усет, то във „Всенощното бдение“ той подчинява вдъхновението си на вековните свещени канони, стреми се да върне православното пеене към неговите древни източници.

В основата на тази творба са положени от композитора едногласни мелодии на знаменния и други древни руски разпевки, на основата на които Чайковски създава и собствени мелодии, интонационно близки до тях. Той често посещава Киево-Печерската лава и се вдъхновява от монашеското пеене: „Там пеят на свой древен лад, със запазване на хилядолетната традиция, без ноти и следователно, без претенции за концертно изпълнение и в същото време самотитно, оригинално и понакрито величествено, прекрасно богослуженно пеене“.

През 1884 г. Чайковски написва **три „Херувимски песни“**, а през март-април 1885 г. и още **6 самостоятелни църковни творби**: „Тебе поем“, „Достоинство е“, „Отче наш“, „Блажени, яже избрал е“, „Ныне силы небесныя“ и „Да исправится“. За първи път те се изпълняват на 17 февруари 1886 г. в залата на Московската консерватория от капелата на бившето хорово общество под диригентството на Василий Орлов (1857-1907).

По молба на издателя Юргенсон, през месеците юни-октомври 1881 г. немурният композитор извършва и една много ценна редакция, като излиза сборникът „Полное собрание духовно-музыкальных сочинений Дм. Бортиянского“. Чрез този свой труд Чайковски запазва църковните творби на Бортиянски за бъдещите поколения.

За съжаление духовно-музикалното творчество

125-годишнина
от кончината
на Чайковски и
75-годишнина
от кончината
на Рахманинов

на Чайковски не било еднотелно от неговите съвременници. Предубеждения срещу него има почти до смъртта му. Даже и досега се водят спорове дали е уместна неговата музика по време на богослужения, или да се изпълнява само на концерти. При всички случаи тя идва от сърцето на силно ярващ, богато надарен с музикален талант човек, който изпълнява свещения си дълг – да слави и прославя Бога.

Приносът на Пьотър Илич Чайковски за развитието на църковната музика специално е изтъкнат на Поместния събор на Руската православна църква през 1917-1918 г., като неговите песнопения започват да се изпълняват както в Русия, така и навсякъде по света.

В България за първи път избрани творби от неговата „Св. Литургия“ са записани в началото на 70-те години от смесен хор с диригент проф. Димитър Русков и издадени като първа грамофонна плоча с църковна музика у нас. През 1978 г. Българската хоровая капела „Светослав Обретенов“ (сега Национален филхармоничен хор) с диригент проф. Георги Робев (1934-2002) прави пълен запис на тази „Литургия“ за плоча – двоен албум с шест допълнителни песнопения, като са спасени всички изисквания на автора по партитурата, заедно с възгласи на свещеника и дякона.

Чрез своите творби Чайковски става родоначалник на нов музикален църковен стил и е един от първите композитори, който желае да възроди древните руски разпевки. Тази идея ще бъде развита от неговите ученици Касталски, Рахманинов и много други руски композитори от края на XIX и началото на XX в., като ще възникне цяло музикално направление, наречено „нова руска хоровая школа“.

Следва
Ик. Кирил ПОПОВ

Светите подвижници за

бесовските изкушения

Продължение от бр. 12

Отец Йоан изпитваше голяма радост от това, че успя да се снабди с най-важните светлостеелски ръководства за подвижническия живот. И той продължи да чете по-нататък от преподобния Антоний Велики:

„Когато един подвижник е очистил сърцето си и отблъснал всички нечисти внушения на лукавия, тогава демоните пристъпват към него по друг начин, а именно: те приемат различни видими образи и се стараят чрез вътълване в разговор да го увлекат, да го смутят или съблазнят. Образите, в които те се явяват, са съобразени с възможно най-слабото място на изкушания. Така на едни монаси бесовите се явяват, било насън, било наяве, в образа на жена, за да ги съблазнят. На други монаси се явяват като миряни или монаси, отиващи на поклонение, и се опитват чрез разговор да предизвикат спор по някой божествен въпрос, за да внушат неправилна или еретическа мисъл.

В много случаи демонът се явява и като монах, който се моли, пее псалми, покланя се или коленичи. В други случаи нощно време демонът буди заспалия монах и му внушава да стане да се моли за спасението си, но не защото му желае да се спаси, а защото, след уморителния ден, иска да го лиши от нощна почивка. Понякога демонът изобличава подвижника за миналите му грехове, които той знае, за да го смути, като му казва, че тези му грехове не са и няма да бъдат простени. Често пъти, за да спечелят доверие, демоните се хвалят, че могат да предскажат бъдещето. В случай, че отшелникът не се поддава на внушение и се противопоставя на демона, лукавите се явяват в образите на разни отвратителни зверове, вятър и лаят, вдигат шум, чукаят и сбират, предизвикват светкавици и зръмтевици, разбира се – привидно, за да уплашат монаха.

Не е рядко, когато демонът се явява пред отшелника в образа на ангел, за да му каже, че е пратен от Бога да го вземе жив на небето, да му покаже рая, да се поклони на „Спасителя“ и други подобни.

Всички тези опити трябва да бъдат безусловно отхвърлени от отшелника, било с пълно мълчание, според казаното: „Аз пък като глух не чувам и съм като нем, който не отваря устата си“ (Пс. 37:14), или наравно с думите Христови: „Махни се от мене, сатана!“ (Мат. 4:10).

Всеки християнин трябва да знае, че лукавият е винаги лъжец и баща на лъжата (Вж. Йоан. 8:14). Той си остава лъжец и тогава, когато по някакви негови съображения говори истината. Когато демоните казват: „Ти си Христос, Син Божий“ (Лука. 4:41), те са казвали истината, но Господ заключил устата им и им заповядал да мълчат, защото знаел, че те говорят истината с лукава цел. С това Той ни учи никак да не се доверяваме на злите духове, даже и когато говорят истината.

Не прилича нам, които имаме Священното Писание и свободата, подарена ни от Спасителя, както и властта, която ни е дал Върху сатаната, да очакваме нещо добро от този, последния. В такива случаи подвижникът трябва да се противопостави на демона с думите от Писанието: „Защо проповядваш Моите наредби и Влагаш в устата си завета Ми, а сам мразиш

наставленията Ми и хвърляш зад гърба си думите Ми“ (Пс. 49:16-17)?

Никакво бъдеще лукавият не знае и не може да предсказва; той знае само това, което вече е станало или е очевидно за него като дух (който е само сътворен ум без тяло, макар и станал зъл, бел. ред.), преодоляващ бързо пространствата, а с мисъл – най-близкото бъдеще. Затова в някои случаи, когато нещо е започнало да става и скоро ще стигне и до нас, демоните бързат да ни го известят, за да ни уверят, че наистина знаят бъдещето.

Така например, казва преп. Антоний, щом в Абу-синия завали гърж, демоните съобщават на някои монаси в Египет, че Водата в реката (Нил) ще притои, за да покажат, че предсказват. Но и най-простият човек, който има естествен разум, ще се изсмее на това и ще каже, че това не е никакво предсказание. Само едно единствено нещо от бъдещето дяволът с абсолютна увереност знае, именно – „че му остава малко време“ да вилнее, преди да бъде хвърлен в бездната (Откр. 12:12).

Също така, не трябва да се боим от техните заплахи, като знаем, че те сами по себе си нямат никаква власт над човешките, ако Бог не им позволи. А

както Бог допусне, то е само за наше добро

Оня, който само заплашва, с това доказва, че няма власт да го направи, защото ако има власт и възможност, ще го направи без прегварително да заплашва, или да вдига празен шум. Оня ангел, когото Бог изпратил в сирийския стан, не се нуджаел нито от шум, нито от заплашване, но спокойно и безшумно през нощта умъртвил 185 хиляди войници (4 Царств. 19:25).

Когато подвижникът преодолее с благодатта Христова всички хитри подстъпи на лукавия, той никак не трябва да смята, че бипката вече е окончателно спечелена, че лукавият вече се е оттегил и няма повече да го потърси. Лукавият никога не се отказва от нови и нови опити да спъне човека и се мъчи да го спъва дори до последното му издихане.

Освен това, ако Богу е угодно да направи подвижника още по-свършен, по-опушен, Той му изпраща нови по-тежки изпитания, в това число и богооставеността. Това е най-тежкото и най-страшно изпитание за един праведник, това е истинска адска мъка. Мнозина подвижници остават в такава мъчителна състояние в продължение понякога на години. Но колкото е по-продължително това изпитание, толкова по-неотслабващо трябва да е търпението на страдащия и упование то му, че Бог няма да го остави да бъде изкушен повече от силите му (Вж. 1 Кор. 10:13).

Често пъти при богооставеността Бог допуска демоните да поразят праведника с люта болест, както е бил поразен Иов. Или пък демоните нахванат на подвижника истински физически побой, понякога до загубване на съзнание. Всичко това никак не означава, че лукавият има някаква власт над човека. Не, той върши това само след като получи от Бога позволение. Той на два пъти искал и получил такава, за да поразни Иов (Вж. Иов. 1:15-22, 2:1-17). Но не само над човека – той няма власт и над животните и затова онзи легион бесове са Го молили да им позволи да отидат в свиините (Вж. Мат. 8:3, 31). Той няма никаква власт и над неодушевената природа, иначе отпадна би я разрушил.

И така, във Всички случаи на дяволско изкушение, от рода на описаните по-горе, подвижникът никак не трябва да се бои от тях. Той трябва да се бои единствено от Бога, в смисъл да се пази да не наруши Неговата Воля, както и да вярва, че ще получи от Него необходимите оръжия против лукавия: сияна Вяра с чист живот, благодатни сили, просветен разум и силна воля с търпение докрай. А също така сила в подвига на поста, на молитвата, на сърдечното безмълвие, на през-

рение към парите и празната слава, на истинско смирение, любов към Бога, към всички люде и главно към бедните, болните, особено любов към враговете и заедно с това всички други добродетели“ (Пространно житие на преп. Антоний от св. Атанасий Александрийски, Патрология на Мин, том 73, кол. 137-141).

След като с голям интерес и най-внимателно прочете всичко, каквото казват за своя опит из областта на духовизието великите подвижници на благочестието, главно: Антоний, Макарий, Варсануфий, Исаак Сириец, Йоан Лествичник, Йоан Колов, Йоан Касиан Римлянин, Пимен, Исихий, Исаия, Марк Подвижник (Ермитаж) и други, отец Йоан се изпълни с дух на умиление и храброст. Благодатта от прочетеното нахлу в душата му като светъл поток. Той почувства нужда да отпрати гореща молитвена благодарност към спомнатите велики подвижници за това, че те са записали и оставили за идващите поколения своите опитни духовни постижения. И заедно с това той умилително им се помоли да бъдат негови помощници и защитници в предстоящите изпитания, на които Бог неминуемо щеше да го подложи в Рилската пустина.

Той им се помоли приблизително така: „Братя мои и наставници мои! Словото Божие, на което вие усърдно послужихте, казва: „ние, силните, сме длъжни да понасяме немощите на слабите“ (Рим. 15:1). А кои са тези сили, ако не светиите Божии, които с благодатта Божия бяха сили тук, на земята, и в Вярата си и делата си разрушиха дяволски твърдини (2 Кор. 10:4) и станаха още по-силни, след като пристъпиха към планината Сион, града на Живия Бог, към небесния Йерусалим, към безбройните милиони ангели, към тържествения събор на Църквата на първородните, които са записани на небесата, към духовите на праведниците, достигнали съвършенство, към нашия Бог и Спасител Исус Христос (Вж. Евр. 12:22-24)? И вие сте от тях, блажени отци и наставници, и вие блестите сега като слънца в Царството Небесно (Вж. Мат. 13:43). Сега вие имате още по-голяма сила да вършите добро и да помагате на земната Църква. Аз се осмелявам да се считам Ваше дете, което очаква вашата благодатна помощ и което вярва и се надява, че ще ми я дадете, за да се прослави и в мене Великата сила Христова, както тя се прослави в доблестните Ваши подвижи“.

Отец Йоан духом почувства, че кратката му молитва е приета и с облекчение благодари на Бога. След това той отпрати към Бога също такава гореща молитва за двамата си врагове, Драгни и Жельо, като умоляваше Божиата благодат за им прости всичко и да ги отвори от пътя на злобата, за да не загинат. Когато завърши молитвата си и се готвеше да запее великото славословие „Слава във висините Богу и на земята мир, между човешките благоволение“, стори му се, че видя лицето на св. ангел. То се мярна като светлина между стъболовете на дърветата с чудната си ободряваща усмивка. Да, за него това беше абсолютно вярно, и той ни най-малко не се съмняваше, че св. ангел е до него и го пази, и го ръководи. Той повтори незабравимите думи: „Аз много, много те обичам“ – и широката усмивка се разля по лицето му.

Есенната нощ бързо настъпи, планината потъна в тишина. Застанал прав пред входа на пещерата, отшелникът мислеше за Божиата премъдрост, когато внезапно силен гръм разтърси мястото и една страшна халя мина край него. Това беше върволица от полувечери, полузверове, с изкривени човешки физиономии, с гърбици и гриви, с крокодилски опашки и драконовски нокти. Те минаваха край него със залуцаващи вой и, минавайки, Всеки се обръщаше към него с някаква закана, с озъбена муцуна и искрящи мътни очи. От ноздрите на някои излизаше дим и пламък. Върволицата сякаш нямаше край.

Отец Йоан никак не се изненада и не се уплаши. Той бе нащрек и очакваше подобно нещо, като само не знаеше какво точно и как ще бъде. Сега го видя с очите си и го чу с ушите си. Наистина, това беше едно отвратително зрелище, от което душата му се погнуси. Но той с пълно съзнание за дадената му от Спасителя сила, стоя доста време неподвижен, след което духна върху това нечестиво пълчище и го прекърсти с дясната си ръка. И то в миз изчезна. И пак настъпи Божиата тишина и Божиата красота.

Из книгата „Преподобни Йоан Рилски“, Синадално издателство, 2012 г.

ПЪТЕПИСИ ОТ СВ. МЕСТА

Поклонническо пътуване до мощите на св. Спиридон на о. Корфу

Остров Понтикониси и манастир „Св. Богородица Влахернска“

Продължение от бр. 12/2018 г.

Постройката е от средновековния период на острова. Ранен архитектурен образец на съвременна константинополска църква, много подобна на тези, строени от св. цар Борис-Михаил. Кръстополна базилика с купол, вграден в централната част на основната конструкция. Използван е класически византийски строеж от дялани камъни, с тухли между тях. Отвътре е с две масивни колони и сводести арки. През XI-XIII в. е била изцяло изографисана отвътре, но днес само някои стенописи са възстановени. Камбанарията е от XVII век. Според писмени източници църквата е била част от манастир още през XV в. Олтарът е зидан, мраморен, а иконите – вписани в красиво оформени със златна украса медалиони. Иконите са изписани с характерните за византийската живопис цветове. Отвън църквата е много красива, с камъни и тухли, като тухлите образуват живописни фризове и вписани текстове.

Посетихме местността Канони, която е най-старинната част на острова, издадена в морето като полуостров. От кръглите тераси над морето се открива красива гледка към островчето Понтикониси, манастира с църквата „Св. Богородица Влахернска“ и международното летище на Керкира, с една живописно разположена на писта край самото море. Тук постоянно излитат и пристигат самолети.

На малка ивица земя в морето, съединена с тясна пътека с острова, е разположен манастирът „Св. Богородица Влахернска“, в памет на покровителката на Константинопол. След превземането на Града от отоманците много от жителите му се изселват в Гърция и на други места. Преселилите се тук построяват манастирче в памет на Пресвета Богородица Влахернска. Иконата на Божията майка е отрупана с дарове и цветя. Островчето е толкова малко, че на него е разположен само манастирът и нищо друго.

В местността Канони има красиви и луксозни хотели и вили. Настаняваме се в хотел на брега на морето, в местността Кайзер Бридж, в близост до двореца на Елизабет (Сиси) Австрийска.

Мощите на св. Спиридон

На следващия ден сутринта се отправяме за църквата на св. Спиридон, Тримитунтски чудотворец, намираща се в центъра – старинната част на Керкира, в малка тясна уличка.

Църквата е построена през 1589 г. по време на венецианския период. Тя е еднокорабна базилика, украсена във венециански стил, като таванът е изографисан с житийни сцени на светеца и орнаментиран с красиви златни пластмаски.

Иконостасът е мраморен, а в южната му страна е разположен сребърният саркофаг с мощите на св. Спиридон. Главата на светеца се вижда ясно под стъкления похлупак. Златно Евангелие е положено върху поставка в средната част. Виждат се и краката на светеца, обути с тъмночервени везани пантофки. Казват, че тя-

лото е пластично и когато сменят облачението му, един път годишно, се оказва, че пантофките са изтъкани и износени. Обяснението е, че свети Спиридон не спира да ходи по света и да помага на нуждаещите се и призоваващите го за помощ. Над саркофага – безброй красиви златни кандила, дарени в знак на благодарност към светеца. Някои от кандилата са със закачени корабчета по тях, за оказана помощ при беда и корабкрушения в морето. Вълнението, че съм тук, пред мощите на великия чудотворец, е неописуемо.

Пристигнахме по време на светата Литургия. В църквата беше пълно с рускини, които благоговейно се молят с наведени глави, задължително покрити с шалове. Много богомолци взеха свето Причастие. След края на Литургията се наредихме на опашка покрай южната стена, за да се поклоним на светите мощи. Капакът на саркофага беше затворен, но по-късно го отвориха и отново се поклонихме. В отворения саркофаг се виж-

дат светите мощи. Двама свещеници седяха при главата и краката на светеца и тихо четяха имената за здраве и благословение, и безмълвно осветяваха икони, прекръствайки ги над мощите.

На иконостаса, преди да се влезе при светите мощи, отдалечно е иконата на света Керкира в цял ръст. В миналото, по време на чумна епидемия, мощите на светеца били изнесени през една врата в южната стена, за да се извърши лития през града, и така по молитвите на светеца градът се избавил от епидемията. В памет на станалото чудо тази врата е била зазидана. В момента са отворени две срещуположни врати, от юг и от север, които водят към две различни улици, с безброй магазинчета, предлагачи стоки, икони и реликви, свързани със св. Спиридон.

Светецът е покровител на острова и го е спасявал от различни беда и страдания, затова и жителите го тачат и почитат много. В старинната част на града, където се намира църквата на св. Спиридон, но и много други църкви, уличките са малки, тесни, с каменна настилка, малки магазинчета, кафенета, ресторанчетата, романтични ъгълчета и площици.

Високата камбанария на църквата на св. Спиридон, най-високата постройка в града, е до храма и указва къде е „Св. Спиридон“. Камбанарията, построена като кула, е увенчана на върха с червен купол и часовник и се вижда отвсякъде. Южната порта на църквата води към площад, на който са разположени още две църкви – „Св. Дева Мария Фанеромени“ (Фанеромени – Откровение, Покровителка на страниците) и „Св. Йоан Кръстител“, с чудотворна икона на св. Фанурий, пред която се е молел руският морски адмирал Ушаков, наскоро канонизиран за светец на Църквата.

Мощите на св. царица Теодора

Посетихме митрополитската катедрала на Корфу. Тук се покояват мощите на св. царица Теодора. Светицата е допринесла за тържеството на Православието чрез премахване на иконоборческата ерес, като е свикала Велик събор на Църквата през 843 г., на който е възстановено иконопочитанието.

Църквата е построена през XIV в., като дясната ѝ страна е била пещера с икона в нея. До 1827 г., когато е големият пожар, църквата е еднокорабна. След това е преустроена и разширена. Таванът е украсен в резеда и красиви ажурни орнаменти. В лявата олтарна апсида е поставена голяма икона на св. Герасим. От това време са запазени четири големи платна на светци. В дясната част на олтара е разположен саркофагът с мощите на св. Теодора.

Императрицата остава млада вдовица, след като умира император Теодосий, привърженик на иконоборците. Тук е запазено предание, което гласи, че всички очаквали младата императрица да се ожени отново. Поради това ѝ дават златна ябълка, за да ѝ подари на мъж, в знак, че го е избрала за съпруг. Тя обаче дава ябълката на св. Богородица и не се оженва отново. След години, когато синът ѝ поема управлението на империята, тя отива (или е изпратена от него) в манастир. След нейната смърт откриват, че мощите ѝ са нетленни, а след падането на Константинопол ги пренасят от там на остров Корфу през 1456 г., заедно с тези на св. Спиридон.

Продължаваме разходката си из старинния град и се озоваваме на един от най-старите площици (с извор в средата). Тук се намира църквата „Св. Рождество Богородично“ от XVI в. Времето сякаш е спряло в притихналата тишина на старинните сгради и е невероятно, че съвсем наблизо житейската суета и врява вълнува света.

На връщане към София посетихме планинското градче Мецово, в прохода между Северен и Южен Пинд, на пътя от Янина за Гревена. Градът е известен с разположения в непосредствена близост ски център. Тук въздухът е планински, свеж и прохладен.

Мецово е един от центровете на пиндските власи. Традиционното занимание на местните жители е овцевъдството. Тук се продават месни и млечни продукти с добро качество и по старинни рецепти. За кратко време на престоя ни, около 30 минути, успяхме да посетим красивата църква, която в момента се изографисва.

Нася КИНЕВА

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2018 г.

1 година	30,00 лв.
6 месеца	15,00 лв.
3 месеца	7,50 лв.
ед. цена	0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 131
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Анула Христова

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синалодно издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.